

AGNĖ ŽAGRAKALYTĖ: „NORIU SPALVOTO GYVENIMO“

Keletas faktų, nežinantiems ar negirdėjusiems autorės pavardės – Agnė Žagrakalytė gimė 1979 m. Pasvalyje. 2001 m. baigė Vilniaus pedagoginį universitetą, kur studijavo lietuvių kalbą ir literatūrą. Pirmosios eilėraščių publikacijos pasirodė 1996 m., tais pačiais metais apdovanota Liūnės Sutemos premija. 2002 m. spausdinta K. S. Keyso sudarytame jaunųjų poetų rinkinyje Six Young Lithuanian Poets. Už pirmąjį savo poezijos rinkinį Ištekų (2003) pelnė „Poetinio Druskininkų rudens“ premiją. Nuo 2003 iki 2005 m. dirbo savaitraščio Literatūra ir menas jaunimo puslapių redaktore. Tai tik keletas faktų. Agnė ant savo PK viršelio save pristato taip: „Turiu sąrašą mokyklinių apdovanojimų, kelias atsargines pavardes, vis tai yra labai slapta, esu sklidina geriausių norų ir visada viską pažadu.“ Pasak kritikų, svarbiausi Agnės kūrybos bruožai būtų jos poezijos energingumas, įmantrumas, išdaigi, pokštaujanti vaizduotė, (auto)ironija, kuri balansuoja ties lengvo humoro ir sarkazmo riba. Jos kūryboje ypač įdomi ir netikėta moteris: be galo įvairi (drąsi, drastiška, aktyvi, išūloka, lengvabūdiška, linkusi į depresiją, destruktivi) ir... nenuspėjama.

Šiuo metu Agnė su šeima gyvena Briuselyje. Tad buvo įdomu ją pakalbinti ir sužinoti, kuo gyvena, kuo užsiima, ką mąsto apie poeziją, rašymą...

Tavo kūryboje kalba labai svarbi, jos tinklu tarsi kuri savąjį „aš“, koks tampa santykis su kalba, rašymu svečioje šalyje? Apskritai, kuo šiuo metu užsiimi?

Patys žodžiai, jų konotacijos, man yra tai, dėl ko galiu ginčytis iki užkimimo, tačiau pastaruoju metu pastebiu, kad mano žodinė kalba gerokai aprūdijo, nedaug kalbu su gyvais suaugusiais žmonėmis, net mikčioti pradėjau. Galiu kaip pavyzdį papasakoti neseną situaciją: žiūrėjau kažkokį filmą – angliškai, su prancūziškais subtitrais. Šalia sėdėjęs nenugirdo žodžio, klausia manęs, o aš: „Taigi lukštai! Ne, luobas! Na, kaip ten jos – lupenos!“ Siaubas, apimantis, kai turi knistis po atminties stalčius, ieškodamas tokių įprastų, kasdien čiupinėjamų, bulvių lupenų. Rašyti daug paprasčiau, nei kalbėti – tau duodama laiko surasti užkalkėjusių žodžių, netrukdo sustingęs be darbo paliktas liežuvis. Galvoje ir pirštuose visi žodžiai slepiasi, raštu aš visai plepi.

Kalbų makalynė – gyvenu šaly, kur žmonės privalo mokėt peršokt nuo prancūzų prie olandų, dar pasitikslindami, ar nekalbi angliškai, o tarpusavyje tariasi turkiškai, arabiškai, lenkiškai... Su viena kaimyne, senute bulgare, išvis šnekamės prancūzų-rusų kalbų mišiniu. Vis tikiuosi, kad tokie užstrigimai – tik dėl nuovargio, kuris kada nors sumažės. Šiuo metu svajoju – ypač apie laiką, kada galėsiu vėl

išsimiegot. Dabar ištisą parą dirbu mama – vyresnėlį išleidau į darželį, bet dar turiu penkių mėnesių dukrą. Mano vaikai – tokie „rankinukai“, tad jau treji metai kaip auginu rankų raumenis. Rašyčiau naktimis, tada man geriausia – niekam netrukdui, niekas tau netrukdo, bet šiuo metu naktys dar „nelaisvos“, tai taip ir rašau – tuo pat metu garsiai skaitydama pasakas, dainuodama ir iš kartoninių dėžių nuo sauskelių konstruodama lėktuvus. Draugų, su kuriais galėčiau pakalbėti, – labai trūksta, betgi nežliumbsi dėl to per dienas.

Šiais laikais, gyvendamas net ir ne Lietuvoje, gali kasdien palaikyti labai glaudžius ryšius su artimaisiais, bičiuliais (skype, talk'as, frype...), skaityti lietuviškus laikraščius, knygas, žiūrėti lietuvių TV... Tos ryšio su gimtąja šalimi ribos tarsi išsitrina, erdvės susitraukimas akivaizdus. Kaip pati išgyveni tokią situaciją?

Nežinau, kokio glaudumo tie ryšiai, bet stengiuos – skype bendraujam su vyro tėvais, saviems vaikštau skambinti į arabų telefonų būdeles, frype plepteliu su draugais, kai kuriems rašau dabar tikriausiai jau visai nemadingus „popierinius“ laiškus, kultūrinę spaudą skaitau internete – pastebėjau, kad akis taip įprato, jog „tikras“ laikraštis man jau yra per didelis. Lietuvių TV nematau, žiūriu prancūziškas ir olandiškas televizijas. Kai atsiranda „laisvų“ pinigų, užsisakinėju lietuviškų knygų, siuntiniuose visada būna bent trys poezijos rinkiniai. Poeziją skaityt įsimiklinau metro – pats tas transportas neilgiems tekstams, smagu, kai kiti keleiviai žvilgčioja per petį ir truputį nusimena, pamatę nepažįstamas raides su varnelėmis ir taškeliais...

Vardydama komunikacijos būdus, pamiršau sapnus – aš jus visus ten, Lietuvoj, esančius, labai reguliariai, net pareigingai, sapnuoju (šypsosi).

Literatūros kritikoje pačią priskiria tam tikrai literatūrinei kartai, grupei („intensyvosios generacijos avangardas“ ir pan.). Ką galvoji apie savo kartą ir ar kartos sąvoka šiandien taikytina apibūdinti kūrybai?

Mano kuklia nuomone, apie savo kartą, būtent literatūriniu požiūriu – prarastą, atrastą ar išrastą – bus galima kalbėti tik po kokio dešimtmečio. O dabar – anokia čia karta – šio dešimtmečio ar penkmečio „pirmaknygiai“? Kol kas jie yra mano draugai, pažįstami, bendraamžiai. Ar tai, ką šiuo metu rašom, išaugs į kokią išskirtinę kartą, anksti galvoti. Visai neseniai užsidegiau išversti ką nors iš jaunų, pageidautina – bendraamžių – belgų, rašančių prancūziškai. Išsiruošiau į vieną didesnių man žinomų knygynų, susiradau poezijos skyrių, ir ką? Ir – nieko. Tik antologijos, kurių turiniuose surašyti autoriai arba jau mirę, arba gimę 1945 metais. Radau tik vieną jauną autorę, tačiau ji – lyg ir vengrė, rašanti

trimis kalbomis. Bambėjau, piktai versdama knygas, maždaug: „Kur belgų Dekšnys, Burokas, Butkus, kur belgų Butkytė, Abrutytė, Kazlauskaitė, Čergelienė, kur belgų Šlepikas ar Grajauskas – neradau“. (Tiesa, su prozininkais – kitas reikalas, yra net belgų Jakučiūnas, ką jau kalbėt apie ir lietuviškai beveik visą išverstą belgę Amelie Nothomb). O jau buvau prisisvajojus, kaip surasiu savo amžiaus poetų, gal net kokios kavos vaikščiosiu su jais gert, aiškinsiuos, kaip tiksliau išversti tą ar aną... Klausiau ir knygyno darbuotojų, tie man padavė tas pačias antologijas ir paskėsčiojo rankom, nesupratę, ko čia mergina blaškosi (*juokiasi*). Kai *frype* savo nuotykiu pasiskundžiau Indrai Brūverei, ta papasakojo, kaip kartą vienas švedų poetas stebėjosi: Latvijoje jaunas poetas – devyniolikmetis, Švedijoje jaunas poetas yra keturiasdešimtmetis. Gal tik Lietuvoje ir Latvijoje – jaunieji poetai yra jauni ir pase nurodytu amžium?

Kas Tau pačiai yra rašymas? Kas jam šiandien gali įkvėpti?

Rašymas man – pabėgimas. Tad ir įkvepia tikriausia visa tai, nuo ko bėgu.

Klausimas apie įtakas šiandien, matyt, būtų visai ne vietoje ir ne laiku. Ir vis dėlto... Kokius kūrėjus galėtum išskirti kaip ypač svarbius Tau pačiai?

Paauglystėj būčiau atsakius – Liūnė Sutema, Silvija Plat, Henrikas Čigriejus. O dabar nesu tikra dėl įtakos ir mėgstamų autorių sąvokų. Įtakos gi neatsiranda „specialiai“ – jei parašęs eilėraštį galėtum pasakyt „ooo, čia šito ar ano poeto įtaka“ – iškart tą eilėraštį ir suglamžytum. Jei daro įtaką mėgstami autoriai – prirašyčiau juos vardydama ištisą puslapį, nes tikrai daug skaitau. Visuose namuose išdėliotos atverstos knygos, visose rankinėse ir kuprinėse po knygą, didžiausia šventė man – knygynai ir spaudos krautuvėlės, tai gal visos tos stirtos prispausdinto popieriaus ir daro įtaką?

Apsigyvenus Briuselyje, prie skaitomų knygų prisidėjo fotomenininkų albumai ir komiksai, tad turėčiau vardyti krūvą fotografų ir piešiamų istorijų kūrėjų. Šią savaitę mano vartomiausias fotoalbumas – *Photos de femmes*, didžiulė stora knyga, kur moterys fotografės prifotografavusios moterų. Kiekviena nuotrauka pasakoja krūvas istorijų, taip ir linksminuos. Kone dievinami komiksų autoriai – Art Spiegelman (Art Špigelman) ir jo *Maus*, bei Joann Sfar (Žoan Sfar) – šio autoriaus knygos jau baigia užpildyti visą lentyną.

Dar muzika. Labiausiai „nudrožti“ mano grotuve Tori Amos, Amon Tobin ir belgų „Think of One“ diskai, vakare vaikus geriausiai nuramina pasūpavimai pagal Norah Jones, o dienos šokiams šiuo metu suku Christinos Aguileros (Kristinos Agileros) „Back To Basics“, taigi ir gero popso neišsižadu. Dar neišgyvenčiau be kino – nors tikram kino teatre nebuvau jau gal trejetą metų, tačiau savo rankinėje

nešiojuos jau trijų Briuselio rajonų filmų nuomos abonentines korteles. O į baletą irgi nespjaunu, man visi šokiai labai svarbūs. Tik, aišku, baletas turi būti geras. Su siaubu prisimenu Bratislavoje matytą baletą spektaklį – balerinos strykčiojo, šokinėjo taip sunkiai, kad trinksėjimas į grindis nustelbdavo net orkestrą (juokiasi).

2003 metais PK serijoje išėjo Tavo pirmoji poezijos knyga Ištekų. Per pastaruosius metus kultūrinėje spaudoje teko skaityti ir Tavo prozas, eseistikos. V. Kubiliaus žodžius prisimenant, jog poetai nebenori būti tik trumpos distancijos (eilėraščio) bėgikai, kyla klausimas: ar savo patirčiai išreikšti kuriančiajam nebeužtenka vieno žanro ribų?

Man atrodo, kad patirtis ypač svarbi rašant memuarus, o to daryti nesiruošiu. Gal tuos „kitus žanrus“ judinu, nes noriu papasakoti istorijų, kurios į eilėraščių nei sutilptų, nei gerai atrodytų sudėtos? O esė rašydama miklinu ranką. Dabar, kol prirašius palyginti visiškai mažai, turiu save stabdyti, žiūrėti ne tik „ką“, bet ir „kaip“ pasakoju, dar sunku save suvaldyti, kad visos fabulos neiškločiau jau pirmoje pastraipoje. Kiekvieną kartą pabaigus, būna labai juokinga ir labai baisu. Naujokė aš dar, tik lukštenuos, plunksnos šlapios, neaišku, kokios jos bus spalvos, kai išdžius. Štai ta tema – visai nesena istorija: vakar jūrų kiaulytei raudama žolę ant terasos lentų pamačiau musę. Vargšei nepavyko iki galo išsilukštenti – normali, suaugusi musė, tik nepaskrenda, ropoja, vietoj vieno sparno – rudas lėliukės lukštas, kaip protezas, velkamas šalia. O pernai pavasarį prie tvenkinio sutikau antį, kuriai trūko vienos letenėlės – tad visą laiką ji stovėjo ant vienos kojos, o prie mano numesto sausainio klibinkščiavo pasiremmdama strampeliu. Viena gali skristi, bet negali vaikščioti, kita gali ropoti, bet nepaskrenda. Gal tie mano kitų žanrų knebenimai yra pasitikrinimas, ką galiu ir ko negaliu? Vis mano kely kokia antis ar musė pasipainioja ir besikalančią puikybę nuzvimbia. Arba ateina interneto komentatoriai, ir sugagena – nenene, tau šitai nepavyks, štiš iš čia (juokiasi).

Tavo poezija labai moteriška, teko skaityti, kad gal net ir feministiška. Šiaip literatūroje, kritikoje neretai vartojami tokie posakiai, kaip moteriška literatūra, moteriškas požiūris. Ar kūrybai, Tavo manymu, taikytini tokie kriterijai? (pvz., ar iš principo skiriasi moteriška ir vyriška kūryba?)

Tai kad gimiau moterim, ką jau čia padarysi (juokiasi). Taip jau yra – vieni gimsta vyrais, kiti gimsta moterimis, ir vieni be kitų nelabai gali. Šito „moteriškas-vyriškas“ pobūdžio ginčai, mano manymu, yra tiesiog kalbinės pratybos, kai jau pradėjęs ginčą žinai, kad taikios pabaigos neprieisi, geriausiu atveju – nebent tik paliaubas. Kartą mane šiais klausimais gal valandą kamantinėjo švedų žurnalistė, iki jos tikriausiai nebuvo sutikus tikrai aršios feministės. Ji vis klausinėjo – kaip moterims

reikia kovoti, kaip tą kovą padaryti veiksmingesnę, kaip mano eilėraščiai į tą kovą šaukia ir t. t., kol visai pavargus mandagiai „atsimušinėti“, jai tariau: „Kam tos kovos? Aš tiesiog noriu, kad moterys šoktų ir dainuotų!“ – į tai ji metė pribaigiantį klausimą: „vadinasi, jūs sakote, kad moterys į kovą turi eiti su daina?“ Neneigiu, kad būna atvejų, kai eilėraštyje paslėptą kokį „pokštą“ randa jį skaitančios moterys, ir joms tai pasirodo juokinga, tuo tarpu nesupratę vyrai taip ir lieka piktai niurnėti. Bet į kažkokią „kovą“ tikrai nieko nekviečiu, man gražiau, kai vyrai ir moterys šoka, visus žodinius ginklus ir priešinančių skirtumų šarvus palikę šokių aikštelės rūbininkams.

Kažkuriais metais per „Žiemos žodžių“ renginį buvo surengta Tavo megztų kepuraičių paroda, dalyvauji įvairiuose performansuose, akcijose... Susidaro išpūdis, kad poezija Tau nesibaigia tekstu, gimsta ir kuriasi (prasitęsia) ir už jo. Kas Tau yra poezija?

Noriu spalvoto gyvenimo, žinoma, kasdien vien tik lakstyt su balionų puokštėm krykštaujant būtų kvaila, tačiau man tikrai patinka smagiai „kultūrintis“, nenorėčiau prieš bet kokią publiką atsistot su sielvarto uniforma ir ašara aky. Daug smagiau iškrėsti ką nors, kas ir kitus pradžiugintų – iš čia ir tie „dalyvavimai“. Tą žiemą renginio tema buvo „šaltis“ – nenorėjau, kad poetai šaltų, tai ir primezgiau jiems „vardinių“ kepurų, kai kuriems jos dar iki šiol neišdalytos, guli maišelyje su džiovintom lavandom, kad tik kandys nesuskubtų pirmos. Panašiai linksminaus per vieną „Poezijos pavasario“ naktį – turėjau krūvelę baisiai nerimtų tekstelių, pati jų skaityt nesiryžau, tad persirengiau pačia tų tekstelių lyrine heroje – „Eugenija Didpimpiene“, kada nors tą išgalvotą moteriškę vėl reikės išvest pasivaikščiot po kokią nerimtą sceną.

Poezija man – oras, maistas, slėptuvė – čia labai iškilmingai parašiau. *Darbas* (ypač šis terminas tinka gavus honorarą), malonumas (tos penkios minutės po to, kai parašau, mano manymu, vykusį eilėraščių), didelė gėda (tada, kai kas pašaukia „poete“ – mano nuomone, poetu esi, būni tik tą akimirką, kai rašai. Kiek tokių minučių tebūna? Keli kartai (geriausiu atveju) per mėnesį? O jau paskui, būk mielas, paleisk ir tekstą, ir sureikšminančius, kvailio karūną užmaukšlinančius pasivadinimus), stebėjimų laukas (vienu metu PDR'o jaunųjų skaitymams naujų, dar neatkapstytų, nesispausdinusių talentų ieškojau internete, www.rašyk.lt – beje, radau, ir tuo džiaugiuos). Baisiai sunkus klausimas.

Ar rengiatės grįžti į Lietuvą?

Šiuo metu rengiamės tik grįžinėti – kas vasarą Lietuvoje būnu bent mėnesį, dar stengiuos atvykti į Poetinį Druskininkų rudenį. Norėtusi dažniau, nes mirtinai trūksta draugų ir bendraminčių, bet bilietai

nėra pigūs, ir šiaip, kai skraidyt ten atgal reikia jau keturiems žmonėms, kas kartą tai būna miniatiūrinis galvą ir lagaminus laužantis persikraustymas. Be to, nėra lengva visą tą laiką jaustis svečiuose – mūsų butas Vilniuje nuomojamas, tad apsistojam pakaitomis pas abiejų tėvus. Namai man jau yra čia, Briuselyje. Man patinka šis miestas, esu įsimylėjusi krautuvėles, kuriose gali nusipirkti pigesnių, „iš antrų rankų“ knygų, filmų, muzikos įrašų – nepatikusią ar perskaitytą, tačiau namie vietos neradusią knygą vėl gali nešti atgal, ir dar kartą parduoti – tokių lobynų, kur tyloje tarp lentynų susikaupę knaisiojasi tokie kaip aš, Lietuvoje man jau trūksta. Čia atradau komiksų, skirtų suaugusiesiems, kultūrą, smagu prisijaukinti „savo“ laikraštinius – spaudos parduotuvėles, kuriose rasi vis tą patį senuką pardavėją, savaitgalius stengiuos skirti muziejams ir parodoms bei dar nepažintiems aplinkiniams miestams.

Čia namai, nes čia vaikai gimė ir auga. Nuo praėjusio rudens Europinėje mokykloje atidaryta lietuviška sekcija, tai reiškia, kad vaikai darželinėse ir pradinėse klasėse mokomi lietuvių kalba, tad nesijaučiam įmesti į kitų kalbų kubilą, kuriame sunku kauptis.

Susirašinėjo Jurga Lūžaitė

www.bernardinai.lt 2007-04-09

JAUNA POETĖ AGNĖ ŽAGRAKALYTĖ RAŠYDAMA ŽAIDŽIA IR ŠOKA

Ką tik pasirodžiusi poetės Agnės Žagrakalytės antroji knyga *Visa tiesa apie Alisą Meler* neabejotinai sulauks poezijos mėgėjų dėmesio. Ir ne vien todėl, kad tai gera knyga. Šią poezijos knygą atsivertęs skaitytojas bus priverstas leisti j nuotaikingą avantiūrą – tradicinius eilėraščius rinkinyje papildo komiksų elementai, prozos intarpai.

Kas yra toji Alisa Meler – personažas, tavo antrininkė ar realus žmogus? O gal susigalvotas žaidimų draugas, nes knygos viršelyje rašai, kad „pasiustum, jei nežaistum“?

Dabar jau turbūt tik personažas, nes gyvena knygoje. Prieš porą metų Alisa Meler atsirado kaip žaidimų partnerė. Vieną rytą jai sugalvojau viską iki smulkmenų – akių ir plaukų spalvą, kambarį, pomėgius, gimtadienį. Ji turėjo ir elektroninio pašto adresą – dabar jau nepamenu, regis, parašiau, kad gyvena kažkur Marijampolėje. Tuo metu Alisa Meler malėsi po visokius internetinius literatūros forumus, kol susidraugavo su kitais internetiniais personažais. Pamažu riba tarp tikra ir netikra apsitrynė, tuo adresu jau gaunu laiškus nebe Alisai, bet Agnei. Žaidimų draugė ji būti negali, mes žaidžiame po vieną.

Kai aš linksminuosi su tikrais daiktais – tarkim, plaudama indus žaidžiu, kad esu geriausia karalystės indų plovėja, – Alisa tuo metu žaidžia su istorijomis, kurių neprivalau prieš tai „pati išgyventi“.

Mane visada glumina, net siutina autorius ir kūrinyje veikiančio personažo tapatinimas, todėl ir paleidau iš narvo Alisą, kad ji už mane prisiimtų visokio plauko biografinius kaltinimus. Afera iki galo nepavyko. Išsidaviau tarytum visai nepatyrusi žioplė. „Čia ne aš, čia Alisa taip padarė“ greitai pavirto situacija „čia ne Alisa, čia aš parašiau“.

Dabar jau truputį kokybiškiau meluoju.

Knygos turi būti gražios.

Kaip kilo mintis leisti knygą, kurioje šalia būtų tradicinė poezija ir komiksų elementai? Ar nebijai, kad ne itin išvalgių skaitytojų gali būti apkaltinta pigaus populiarumo vaikymusi?

O kodėl iliustruotos knygos tik vaikams įprastos? Manau, taip neteisinga. Jei poezijos knygoje suaugusiesiems ir pasitaiko iliustracijų, jose dažniausiai randame kokių nors dvasingų peizažinių nuotraukų ar dar dvasingesnių graviūrų. Seniai norėjau komiksų ir poezijos mišinio, mat abu žanrai kažkuo panašūs ir, maniau, bus lengvai sulydomi. Deja, iki galo šio sumanymo neįvykdžiau.

Gal kitą kartą, gal kai pati mokėsiu gerai piešti, gal kai tapsiu pinigingą. Pasirodo, iliustruotas knygas ne tik techniškai sudėtingiau leisti. Kas imsis spalvotų, brangiai kainuojančių eilėraščių, kai visi suaugusieji seniai įpratinti prie nespalvotos, taigi rimtos poezijos?

Eilėraščių rašymas kažkodėl įsivaizduojamas kaip itin sakralus dalykas – prasikrapštai kokį nuo nuolatinio krapštymo neužgyjantį širdies vožtuvą ir šliaužioji po balto popieriaus lapą. Taip yra priimta. O man norisi ryškesnių spalvų ir faktūrų. Džiaugtis ir šokti, o ne šliaužioti susisukus nuo kokių nors dvasinių kančių. Ir kas yra tas pigus populiarumas? O brangus populiarumas – kaip tai atrodo? Iš viso – kuo naudingas tas kol kas tariamas populiarumas?

Mes juk kalbame apie paprastą eilėraščių knygą. O knygos turi būti gražios. Malonios liesti, patogiai lipti prie delno, skaniai knygiškai kvėpėti. Kai pasiuvamas drabužis, visuomenei jis pristatomas apvilktas ant itin dailios manekenės, kai sukuriamas kvapas, jis pilamas į dailių flakoną.

Kodėl eilėraštis turi būti pristatomas kaip kuklus ir pilkas?

O kaltinimų nebijau. Kuo tie kaltinimai man galėtų pakenkti? Tie eilėraščiai jau parašyti, taigi man nebeprisiklauso, neturiu laiko jų, jau išleistų, dar kaip nors prižiūrėti. Visas smagumas – pats rašymas, o ne ko nors vaikymasis, kai jau viskas baigta.

Jau ne vienerius metus gyveni ne Lietuvoje. Kaip tokia patirtis veikia kūrybą?

Jau penkti metai. Per tiek metų aš ir pati pasikeičiau, bet būčiau pasikeitusi ir Lietuvoje. Galima sakyti, kad mano hobis toks – nuolat pradėti gyvenimą „iš naujo“. Viską gražiai suplanuoju, bet dažniausiai pasikeičiu tik tuo, kad kitaip nusikerpu plaukus, įsirėminu kitokiais akiniais ar vietoj kelnių apaugu sijonais.

Gyvenu Laekene – tai Briuselio centras, kurį dauguma mano esant pačiame miesto pakraštyje. Neseniai skaičiau, kad šioje vietoje – didžiausia nelegalų, gyventojų be asmens tapatybės kortelės, koncentracija. Žmonės čia gal kiek margesni. Išoriškai. Odos spalva, apranga, papročiais ir įpročiais. Bet visų kraujas raudonas ir visų kaukolėse vienodai pilkos smegenys.

Motinstė, šeima, gyvenimas svetimose šalyse. Ar visa tai skatina rašyti, ar, priešingai, rašymas tampa ta užuovėja, į kurią gali pasitraukti?

Užuovėja nuo ko? Gyvenimo audrų? Juokinga. Rašyti yra smagu. Rašyti yra malonu. Lygiai taip pat rašiau ir tada, kai nebuvo vaikų, šeimos ir svetimos šalies.

Kažkur iškaišiota krūvos prirašytų sąsiuvinų: nieko ten labai gudraus nėra – dienoraščiai, „pezalėliai“, saldus paaugliškas savęs gailėstis ir ateities planų schemas.

Rašymas man tikriausiai kaip koks žalingas įprotis – nieko iš to baisiai gera, ėda laiką, bet smagu, malonu, galų gale – įprasta. Dabar taip užklupta galvoju: kokią dieną nieko neparašiusi (jei nebuvo laiko ar didelio reikalo) visiškai nesusrūpinčiau, o štai be skaitomos knygos turbūt neužmigčiau.

Vadinasi, dar nesu visiškai puolusi grafomanė?

Pastaruoju metu Lietuvos kultūrinėje periodikoje pasirodo vis daugiau tavo eseistikos tekstų. Gal bus knyga ir iš jų?

Gal. Iki dabar apie tai nesu pagalvojusi. Šiuo metu noriu rašyti paaugliams, nes jie paprastai būna gražiai pikti, nemotyvuotai nelaimingi ir įdomūs. Pasikartosiu – rašyti yra labai smagu. O ką – tai jau priklauso nuo to, kas ir kaip į galvą cvanktelės.

Kalbėjosi Lukas Miknevičius

www.lrytas.lt 2008-10-20